

### บทที่ 3

#### วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามลำดับ และขั้นตอนดังต่อไปนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระหว่างโรงเรียนกับชุมชนโรงเรียนบ้านสนาม อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2

#### 1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 9 คน ประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 2 คน คณะครู จำนวน 17 คน และผู้ปกครอง จำนวน 92 คน

1.2 กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 9 คน ผู้บริหาร จำนวน 2 คน คณะครู จำนวน 13 คน และผู้ปกครอง จำนวน 68 คน

1.3 กลุ่มผู้ร่วมวิจัย (Research Participants) จำนวน 7 คน ประกอบด้วย ผู้วิจัย ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 คน รองผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 คน และครูที่เป็นหัวหน้ากลุ่มงาน จำนวน 4 คน

#### 2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบสนทนากลุ่มเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระหว่างโรงเรียนกับชุมชนโรงเรียนบ้านสนาม อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2

2.2 แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งสร้างตามวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดที่กำหนดขึ้น โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตัวเลือก (Checklist) จำนวน 4 ข้อ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โรงเรียนบ้านสนาม อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

จำนวน 40 ข้อ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะในการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาการศึกษา  
ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โรงเรียนบ้านสนาม อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา  
ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำนวน 4 ข้อ

### 3. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือตามขั้นตอนในการสร้างแบบสอบถาม ดังนี้

3.1 ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทฤษฎี หลักการ ขอบข่ายการมีส่วนร่วม  
ในการบริหารการศึกษาระหว่างโรงเรียนกับชุมชน 4 ด้าน คือ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ  
ด้านบริหารงานบุคคล และด้านบริหารงานทั่วไป

3.2 ศึกษาวิธีการสร้างเครื่องมือการวิจัย คือแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า  
Rating Scale (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 66-96)

3.3 สังเคราะห์เอกสารและจัดทำกรอบแนวคิดในการวิจัยเสนอให้คณะกรรมการ  
ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบ

3.4 สร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่าให้ครอบคลุมกรอบแนวคิด  
ทั้ง 4 ด้าน

3.5 นำแบบสอบถามฉบับร่างที่สร้างขึ้นเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์  
ตรวจสอบความถูกต้องในเนื้อหาและครอบคลุมกรอบแนวคิด

3.6 ปรับปรุงแบบสอบถามตามที่คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เสนอแนะแล้ว  
นำแบบสอบถามไปขอความอนุเคราะห์จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรง  
เชิงเนื้อหา (Content Validity) และความเหมาะสมของภาษา (Wording) ที่ใช้ประเมินความ  
สอดคล้องของนิยามศัพท์และข้อความ หลังจากนักนำผลการประเมินมาคำนวณหาค่าดัชนีความ  
สอดคล้อง (IOC) (ไพศาล วรคำ. 2552 : 257) ซึ่งผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่

3.6.1 นายดำรง ปักเขตานัง วุฒิการศึกษา ค.ม. ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ  
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 เชี่ยวชาญด้านตรวจสอบ  
ด้านสถิติ การวิจัย

3.6.2 นายบุญธรรม มาอ้น วุฒิการศึกษา ค.ม. บริหารการศึกษา  
ตำแหน่งผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านดู่หนองโก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา  
มหาสารคาม เขต 2 เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาภาษา

3.6.3 นางสุนนา เนื่องไชยศ วุฒิศึกษา กศ.ม. วัฒนผลและประเมินผล  
ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองคูไชยหนองขาม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา  
ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล

3.7 ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้วนำมาเสนออาจารย์ที่ปรึกษา  
จัดทำเป็นเครื่องมือฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลต่อไป

#### 3.7.1 แบบสอบถามแบบมีโครงสร้าง

- 1) ศึกษาเอกสาร ตำราที่เกี่ยวข้องกับกรอบการวิจัย
- 2) ศึกษาหลักเกณฑ์ รูปแบบ และวิธีการสร้างแบบสอบถาม
- 3) ร่างแบบสอบถาม เสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจแก้ไข

3.8 แก้ไขแบบสอบถามตามอาจารย์ที่ปรึกษา เสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจแก้ไข  
ซึ่งผู้เชี่ยวชาญตาม ข้อ 3.7

3.9 ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้วนำมาเสนออาจารย์ที่ปรึกษา  
จัดทำเป็นเครื่องมือฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลต่อไป

3.10 ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา

#### 4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การเก็บข้อมูลในการวิจัย

กิจกรรม	วิธีการเก็บ รวบรวมข้อมูล	แหล่งข้อมูล	ช่วงเวลา
1. สอบถามความคิดเห็น เกี่ยวกับการบริหารงาน ด้านความสัมพันธ์ โรงเรียนกับชุมชน	1. เก็บข้อมูลจาก แบบสอบถาม	1. ผู้นำชุมชน ในเขต บริการ 2. ผู้ปกครองนักเรียน 3. ตัวแทนครูแต่ละ ช่วงชั้น	1-15 พฤษภาคม 2556  หลังจากสิ้นสุด ทุกกิจกรรม
2. สัมภาษณ์การตระหนัก เห็นความสำคัญและเข้าใจ ในบทบาทของตนเองให้ ความร่วมมือในการจัด การศึกษา	2. รวบรวมจาก การร่วมกิจกรรม	1. กลุ่มผู้ร่วมวิจัย 2. ผู้ปกครองนักเรียน 3. ตัวแทนชุมชน	หลังจากร่วม กิจกรรม

กิจกรรม	วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	แหล่งข้อมูล	ช่วงเวลา
3. สังเกตการณ์พัฒนา และความร่วมมือระหว่างปฏิบัติตามแผนพัฒนา	3. รวบรวมจากการร่วมกิจกรรม	1. กลุ่มผู้ร่วมวิจัย 2. ผู้ปกครองนักเรียน 3. ตัวแทนชุมชน	ระหว่างการร่วมกิจกรรม

## 5. การจัดการและการวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อผู้วิจัยได้ข้อมูลจากการดำเนินการเก็บข้อมูล ตามเครื่องมือชนิดต่าง ๆ แล้วผู้วิจัยดำเนินการจัดการข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

### 5.1 ข้อมูลเชิงปริมาณ

5.1.1 ตรวจสอบข้อมูลจากแบบประเมินคุณภาพการดำเนินงานด้านความร่วมมือในการจัดการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา และแบบประเมินความร่วมมือต่อการดำเนินงานมาตรฐานการศึกษา มาตรฐานที่ 9

5.1.2 แปลผลจากการประเมินความร่วมมือต่อการดำเนินงานมาตรฐานการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานที่ 9

5.1.3 แปลผลจากการประเมินคุณภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานที่ 9 ซึ่งแปลความหมาย โดยใช้เกณฑ์ ดังนี้

- 5 คะแนน หมายถึง การมีความร่วมมือในระดับมากที่สุด
- 4 คะแนน หมายถึง การมีความร่วมมือในระดับมาก
- 3 คะแนน หมายถึง การมีความร่วมมือในระดับปานกลาง
- 2 คะแนน หมายถึง การมีความร่วมมือในระดับน้อย
- 1 คะแนน หมายถึง การมีความร่วมมือในระดับน้อยที่สุด

เกณฑ์การผ่านการประเมินรายมาตรฐาน คือ ต้องมีผลการประเมินระดับ 3

5.1.4 วิเคราะห์ข้อมูลและสะท้อนผล พร้อมอ้างอิงข้อมูลที่เป็นมาของข้อสรุปนั้น

### 5.2 ข้อมูลเชิงคุณภาพ

5.2.1 ศึกษาและทำความเข้าใจข้อมูลที่รวบรวมมาได้ทั้งหมดหลาย ๆ รอบ แล้วหาความสัมพันธ์ของข้อมูลเหล่านั้นในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง เพื่อกำหนดทิศทางและสร้างข้อสรุป

5.2.2 ตรวจสอบข้อมูลโดยใช้เทคนิคการตรวจสอบข้อมูลหลายมิติ (Triangulation Technique)

5.2.3 วิเคราะห์ที่ละกิจกรรม และสะท้อนผล พร้อมอ้างอิงข้อมูลบางส่วนที่เป็นมาของข้อสรุปนั้น แล้วนำเสนอโดยอิงกรอบของการวิจัย โดยวิธีพรรณนาวิเคราะห์ตามประเด็นการวิจัย

## 6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

### 6.1 สถิติที่ใช้ทดสอบคุณภาพเครื่องมือ

6.1.1 สถิติที่ใช้หาความสอดคล้องของแบบทดสอบ โดยใช้สูตรดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of Item Objective Congruence) (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 64-65)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์กับเนื้อหาหรือระหว่างข้อทดสอบกับจุดประสงค์
	$\sum R$	แทน	ผลรวมของคะแนนจากผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

6.1.2 ค่าเฉลี่ย  $\bar{X}$  คำนวณได้จากสูตร (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 105)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

เมื่อ	$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่ม
	n	แทน	จำนวนคนในกลุ่ม

6.1.3 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) คำนวณจากสูตร (บุญชม ศรีสะอาด.

2545 : 106)

$$S.D. = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ	S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	X	แทน	คะแนนของแต่ละตัว

$$n \quad \text{แทน จำนวนคะแนนในกลุ่ม}$$

$$\sum \quad \text{แทน ผลรวม}$$

## ระยะที่ 2 ศึกษาผลการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระหว่างโรงเรียนชุมชน โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research)

1. ผู้วิจัยได้นำหลักการ และขั้นตอนการวิจัยปฏิบัติการตามแนวคิดของ (Kemmis and McTaggart. 1990 : 174 ; อ้างถึงใน ยาใจ พงษ์บริบูรณ์. 2537 : 11 – 15) มาเป็นแนวทางการดำเนินการวิจัย เพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระหว่าง โรงเรียนกับชุมชน โรงเรียนบ้านสนาม อำเภอลำปางหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน เขต 2 ซึ่งมาดำเนินการ ได้แก่ การวางแผน (Planning) การปฏิบัติ (Action) การสังเกต (Observation) และการสะท้อนผล (Reflection) รายละเอียดของขั้นตอนการวิจัยดังนี้

1.1 การวางแผน (Planning) ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้ร่วมกันวางแผนการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระหว่าง โรงเรียนชุมชน โรงเรียนบ้านสนาม อำเภอลำปางหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน เขต 2 โดยได้ร่วมกันกำหนดประเด็นในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1.1.1 ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย ได้ประชุมร่วมกันโดยใช้การประชุมแบบมีส่วนร่วม เพื่อการพัฒนาเป้าหมายเพื่อให้ชุมชนตระหนัก เห็นความสำคัญ และเข้าใจในบทบาทของตนเอง ในด้านการจัดการศึกษา และมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยกำหนดขั้นตอนดังนี้

โดยศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาของการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาจัดการศึกษาระหว่าง โรงเรียนชุมชนของโรงเรียนในปีการศึกษา 2555 โดยยึดการจัดการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการศึกษา ขั้นพื้นฐานใน 4 ด้าน ด้านงานวิชาการ ด้านงานงบประมาณ ด้านงานบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป และมาตรฐานที่ 9 ของโรงเรียนบ้านสนาม ดังนี้ 9.1) คณะกรรมการสถานศึกษาและผู้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่ระเบียบกำหนด 9.2) คณะกรรมการสถานศึกษากำกับติดตามดูแล และขับเคลื่อนการดำเนินงานของสถานศึกษาให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย 9.3) ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษา (โรงเรียนบ้านสนาม. 2555 : 8)

1.1.2 แผนปฏิบัติการ (Action Plan) กลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้กำหนดแผนปฏิบัติการในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระหว่าง โรงเรียนกับชุมชนในการจัดการศึกษา โรงเรียนบ้านสนาม อำเภอลำปางหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน เขต 2

**1.2 การปฏิบัติ (Action)** ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้จัดกิจกรรมที่จะพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในการจัดการศึกษา โรงเรียนบ้านสนาม อำเภอวาปีปทุม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 มี 2 กลยุทธ์แต่ละกลยุทธ์มีเป้าหมายเฉพาะ

**1.3 การสังเกต (Observation)** ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลในแต่ละกิจกรรมจากการดำเนินการ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลตามแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

**1.4 การสะท้อนผล (Reflection)** กลุ่มผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่รวบรวมได้จัดกระทำข้อมูลโดยยึดหลักสามเส้า หรือหลายมิติ (Triangulation) วิเคราะห์ที่ละกิจกรรม และมีการแปลผลข้อมูลที่รวบรวมได้จากการปฏิบัติจากข้อมูลกิจกรรมนั้น ๆ และสะท้อนผล ว่าประเด็นใดบรรลุเป็นเป้าหมาย ประเด็นใดไม่บรรลุเป้าหมาย แล้วนำข้อมูลที่ได้นำไปปรับแผนเพื่อพัฒนาต่อไป

2. การวิจัยคุณลักษณะโดยใช้การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยใช้เครื่องมือ ได้แก่ แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะในการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โรงเรียนบ้านสนาม อำเภอวาปีปทุม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยผู้วิจัยได้เลือกเลือกเข้าร่วมสนทนากลุ่มจากผู้อำนวยการโรงเรียน 1 คน รองผู้อำนวยการ 1 คน คณะกรรมการโรงเรียน จำนวน 2 คน และครูโรงเรียนบ้านสนาม 2 คน แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และเขียนเชิงพรรณนา